บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed Method)ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research)และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)เพื่อให้ได้รายละเอียดครอบคลุมในการศึกษาถึงรูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ โดยผู้วิจัยกำหนดวิธีการศึกษาเป็นสองขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้ทำการวิจัยดำเนินการเก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้นำครัวเรือนในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระซึ่งประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสสินธุ์และอำเภอสิงหนคร เพื่อวิเคราะห์บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ จากนั้นผู้ทำการวิจัยจะทำการประเมินความต้องการจำเป็นในบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหาร

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)โดยนำข้อมูลจากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์และเสนอรูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ โดยประกอบด้วย สามขั้นตอนย่อยได้แก่

ขั้นตอนที่ 2.1 การสังเคราะห์รูปแบบความร่วมมือจากผลการวิเคราะห์บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องที่มีต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระในขั้นตอนที่ 1 และ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารในขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 2.2 ตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ ที่มาจากการสังเคราะห์รูปแบบความร่วมมือในขั้นตอนที่ 2.1 ด้วยการนำผลการสังเคราะห์มาทำการสนทนากลุ่ม(Focus group)ร่วมกับตัวแทนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบและรับรองรูปแบบความร่วมมือ และเสนอความเห็นเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 2.3 สรุปผลการวิจัย เพื่อเสนอรูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหาร ของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระจากผลการสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้อง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำครัวเรือนจากครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตคาบสมุทรสทิงพระจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 4 อำเภอได้แก่ อำเภอระโนด อำเภอสิงหนคร อำเภอกระแสสินธุ์ และอำเภอสทิงพระ ทั้งหมด 59,967 ครัวเรือน (สำนักบริหารทะเบียนกรมการปกครอง กระทรวงมมหาดไทย)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้นำครัวเรือนซึ่งเป็นครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ และอำเภอสิงหนคร

ผู้วิจัยใช้สูตรของ Yamane ใช้ในการคำนวณเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

***e* = ขนาดของความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (.05)**

เมื่อแทนค่าในสูตร โดยกำหนด N= 59,967 และ *e* = .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$n = \frac{59,967}{1+59,967(.05^2)}$$

$$= 400$$

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มตัวอย่างผู้นำครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 กลุ่มตัวอย่าง

จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้นำครัวเรือน ดังข้อมูลตาราง

ตาราง 3 จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณของกลุ่มครัวเรือน ที่ตั้งอยู่ในเขตคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา

รายชื่ออำเภอ	ครัวเรือน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อำเภอสทิงพระ	12,900	86
อำเภอสิงหนคร	21,340	142
อำเภอระโนด	21,208	142
อำเภอกระแสสินธุ์	4519	30
รวม	59,967	400

ในขั้นต่อไปผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม 2 ขั้นตอน(two stage cluster sampling) เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างครัวเรือน โดยการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างของครัวเรือนในคาบสุมทรสทิงพระ จำแนกตามอำเภอ โดยวิธีเทียบสัดส่วนครัวเรือนแต่ละอำเภอกับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร (กัลยา วินิชย์บัญชา, 2548:19)

$$n_i = \frac{N_i n}{N}$$

เมื่อ n_i = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

N_i = ขนาดของประชากรในแต่ละอำเภอ

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

การสุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละอำเภอมา 2 แห่ง ของแต่ละอำเภอและทำการขอทะเบียนครัวเรือน ของแต่ละตำบลมาทำการสุ่มแบบจับฉลากเพื่อเลือกครัวเรือน ที่ทำการสุ่มจำนวนของแต่ละตำบล ดังข้อมูลในตารางที่ 4

ตาราง 4 จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างครัวเรือน จำแนกตามองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในเขตคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา

รายชื่ออำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อำเภอสิงหนคร	21,340	142
สทิงหม้อ	4,722	86
ม่วงงาม	3,114	56
อำเภอกระแสสินธุ์	4,519	30
เกาะใหญ่	1,769	19
กระแสสินธุ์	1,010	11
อำเภอสทิงพระ	12,900	86
สนามชัย	1,041	36
ชุมพล	1,419	50
อำเภอระโนด	21,208	142
คลองแดน	1,274	58
บ่อตรุ	1,851	84

1.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

แบบสอบถาม(Questionnaire)โดยผู้วิจัยใช้ทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผู้นำครัวเรือน ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาในส่วนของ รูปแบบของความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหาร

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้โดยเป็นคำถามปลายปิดในรูปแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องที่มีต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ และการประเมินความต้องการจำเป็นในความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหาร การสร้างแบบสอบถามใช้เทคนิครูปแบบของการให้ตอบข้อมูลแบบตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับ ภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารโดยให้ระบุ ข้อมูลทั้งสองชุด คือ

ระดับของสภาพที่เป็นจริง และ สภาพที่คาดหวัง แบบสอบถามนี้ สร้างเป็นแบบข้อมูลการประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

คะแนน	บทบาทที่เป็นจริง	บทบาทที่คาดหวัง
5 หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด	คาดหวังมากที่สุด
4 หมายถึง	ปฏิบัติมาก	คาดหวังมาก
3 หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง	คาดหวังปานกลาง
2 หมายถึง	ปฏิบัติน้อย	คาดหวังน้อย
1 หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด	คาดหวังน้อยที่สุด

1.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลกับผู้นำครัวเรือนในเขตคาบสมุทรสทิงพระโดยดำเนินการเก็บข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ติดต่อขอหนังสือจากภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อเป็นหนังสือแนะนำตัวใช้ในกรณีที่นำไปเก็บข้อมูลกับผู้นำครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระ

นำหนังสือแนะนำตัวในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ออกจากภาครัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ไปยื่นต่อผู้นำครัวเรือนและภาคีที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการชี้แจงและขออนุญาตเก็บข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยจัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่าง นำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำครัวเรือนตอบและเก็บคืนทันที หรือในบางกรณีอาจขอความร่วมมือให้จัดส่งคืนให้ทางไปรษณีย์ หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนแล้วผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบคัดเลือกเฉพาะที่ตอบสมบูรณ์และครบถ้วน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ผู้วิจัยจะจัดหมวดหมู่ กำหนดหมายเลขแก่แบบสอบถามแต่ละฉบับ และสร้างคู่มือลงรหัส แล้วจึงประมวลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS For Windows (Statistical Product and Survice Solution) โดยมีค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

1) หาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายสถานภาพและข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติพรรณนา(Descriptive Statistics)

2) หาค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับหาระดับความต้องการจำเป็นของประชาชน

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับวัดการกระจายข้อมูล

4) ผู้วิจัยจะจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นถึงรูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงด้านอาหารโดยการจัดลำดับความสำคัญและความต้องการจำเป็น ในที่นี้ผู้วิจัยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุงสูตร PNI ดั้งเดิม โดยนงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I-D)แล้วหารด้วยค่า D (I คือ สภาพที่คาดหวัง D คือสภาพปัจจุบัน)เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็น ให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และ ให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม

สูตรที่ใช้คือ $PNI_{modified}$ = (I-D)/D

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณมาสังเคราะห์เพื่อเสนอรูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ และ ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องเมื่อได้ข้อสรุปจากการสนทนากลุ่มแล้วจึงสรุปประเด็นเพื่อเสนอรูปแบบความร่วมมือที่ผ่านการสังเคราะห์และตรวจสอบแล้ว

2.1 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive samping)คือ กลุ่มผู้นำครอบครัว กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาชุมชนสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล และ ภาคีที่เกี่ยวข้องโดยเลือก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหิน และองค์การบริหารส่วนตำบลทำนบ ประกอบด้วยกลุ่มผู้นำครัวเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลละ สองคน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งละ 2 คน รวมถึงการเชิญภาคีที่เกี่ยวข้ององค์การบริหารส่วนตำบลละ 2 คน ซึ่งเป็นการสุ่มแบบไม่จำเพาะเจาะจงรวมผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบผลการสังเคราะห์รูปแบบความร่วมมือ 12 คน

2.2 ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม (Focus group)

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์รูปแบบความร่วมมือ จากผลการวิเคราะห์บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องที่มีต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนใน

คาบสมุทรสทิงพระ และ ประเมินความต้องการจำเป็นในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบความร่วมมือที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม(Focus group) ร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบและรับรองรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสุ่มเลือกบุคคลผู้เจ้าร่วมสนทนากลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วย

ผู้แทนฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้รับผิดชอบในส่วนของการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล

หัวหน้าครัวเรือน

ตัวแทนจากภาคีอื่นเช่น ครูอาจารย์ ปราชญ์ชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 สรุปผล เพื่อเสนอรูปแบบความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องต่อความมั่นคงทางอาหารของภาคครัวเรือนในคาบสมุทรสทิงพระจากผลการสนทนากลุ่ม(Focus group)